

Names. A Journal of Onomastics 71. (2023)

Szerkesztő: IMAN M. NICK. Pitt Open Library Publishing, Pittsburgh. 310 lap

Az 1952 óta évente megjelenő, saját honlapján minden számával szabadon hozzáférhető amerikai névtani folyóirat 71. évfolyama hagyományosan négy számot foglal magába, s a névtudomány területeinek széles köréből sorakoztat föl munkákat. Az összesen tizenhét tanulmány mellett a folyóirat közöl recenziókat és egyéb írásokat is. Az alábbiakban rovatonként haladva a folyóirat 2023-as évfolyamának ismertetése olvasható.

1. Tanulmányok. Az első szám a YUAN SUN és XIANGYONG JIAN szerzőpáros kínai vízneveket, azok típusait vizsgáló tanulmányával kezdődik (1–10). A második tanulmányban RUSSEL FIELDING annak eseteit vizsgálja a 18. és a 21. század között megjelent, főként antropológiai és etnográfiai témájú írások alapján, hogy miként változik egy személy megnevezése fizikai állapotának változásával, megbetegedésével (11–28). QUIN XIE, FRANCESCO-ALESSIO és GIUSEPPE SAMO közös kutatásának témája az évszázadok óta hagyományosan multikulturális Makaó portugál és angol eredetű belterületi történeti helyneveinek több szempontú nyelvi elemzése (29–43). Ezt követi PAWEŁ TOMANEK cikke, mely a gyermekek születési sorrendjének és nemének a mai lengyel névadásra gyakorolt hatását vizsgálja egy kérdőíves felmérés alapján (44–57).

Az évfolyam második számában GUOWEN SHANG és LILI YANG a kínai városokban megjelenő idegen nyelvi eredetű helynevek, mikrotoponimák divatját elemzi a kínai kormány kultúrpolitikai, ideológiai (mondhatni névstratégiai) álláspontjával összevetve (1–11). A következő tanulmányban FERNANDO SÁNCHEZ RODAS és GLORIA CORPAS PASTOR a konstrukciós nyelvtan elméleti alapjain állva olyan névhasználati eseteket vizsgál egy angol nyelvű korpusz segítségével, amikor az Európai Unióhoz kapcsolódó szövegekben, megnyilatkozásokban egy intézménynév áll személy vagy személyek neve helyett (pl. *Az EU úgy véli...*; 12–30). YING QI WU és SHAN SHAN LI a franciát második idegen nyelvként tanuló kínai egyetemi hallgatók körében tanulmányozza, hogy milyen szempontok mentén, milyen céllal választanak maguknak francia nevet, s ez milyen identitásképző szereppel bírhat (31–45). Ezt követően HAYEUN JANG a koreai személynevek élőnyelvbeli hangalakai változásait, rövidülési eseteit járja körül, típusaikat alapvetően formai szempontok mentén meghatározva (46–60).

A harmadik számot JOHNNY GEORGE munkája nyitja, amely a japán jelnyelv 184 belső helynevének (endonimájának) tipológiáját nyújtja a helyi identitás képzésében játszott szerepük szempontjának figyelembevételével (1–19). Egy 1838–2014 közötti angliai mintán végzett vizsgálatával STEPHEN J. BUSH a szülői név öröklésében megfigyelhető változásokat tárja fel anyakönyvi és más források névadatai alapján (20–35). E szám harmadik tanulmányában JONG-MI KIM és SHARON N. OBASI az 1940–2020 közötti Koreában és Egyesült Államokban használt utónevek nemhez kötöttségének hangtani vonatkozásait vizsgálja névrendszertani és történeti összevetésben, történeti források és egy kérdőíves gyűjtés eredményei alapján (36–46). MICHAEL D. SUBLETT és

JENNIFER A. SUBLETT az egyesült államokbeli erdőtüzek elnevezéseinek tipológiáját nyújtja az elmúlt bő két évszázad ezer tüzeseének vizsgálatán keresztül, 43 forrástartományt állapítva meg a névadás szemantikai bázisában (39–50).

A negyedik, az ukrán neveket és névadást középpontba állító szám nyitó tanulmányában a román és az ukrán személynévrendszer érintkezésének következményeit vizsgálja OLIVIU FELECAN és ADELINA EMILIA MIHALI 2000–2021 közötti adatok alapján, bemutatva, hogy a nyelvi érintkezés a népesség vándorlása, a divat és a hagyomány hogyan befolyásolják a kereszt- és családneveket, s mindebben hogyan tükröződhetnek az etnikai alapú identitás elemei (5–18). WOJCIECH WŁOSKOWICZ Kárpátalja, illetve Nyugat-Ukrajna történeti földrajzi neveinek különböző változatait hasonlítja össze a késő 18. század és 1980 közötti osztrák, lengyel és szovjet térképeken – tekintettel arra is, hogy a különböző változatok létrejöttét milyen politikai, kulturális és nyelvi körülmények befolyásolták a különböző időszakokban (19–39). A 2022-ben kitört háború óta történt ukrainai utcanév-változtatásokat tárgyalja OLEKSIY GNATIUK és ANATOLIY MELNYCHUK, amellet érvelve, hogy az ukrainai „orosztalanítás” a nemzeti „helynévtisztogatás” esete (40–55). OLENA KADOCHNIKOVA egy 300 névadatot kitevő gyűjtemény alapján vizsgálja az ukrainai háború elmúlt két éve alatt létrejött önkéntes civil segítség-szervezetek névadási mintázatait arra fókuszálva, hogy e szervezetek nevében hogyan fejeződnek ki különböző kulturális és nemzeti értékek (56–64). A szám utolsó tanulmányában OLENA KARPENKO és VALERIA NEKLESOVA egy olyan 2006-os és 2021-es kérdőíves vizsgálat eredményeit hasonlítja össze, amelyek az ukrán társadalom nevekben is kifejeződő nemzeti identitását állították figyelmük középpontjába (65–73).

2. Recenziók. A folyóirat ezen évfolyama összesen nyolc könyvismertetést tartalmaz. Az első számban olvasható két szépirodalmi mű bemutatása, egy rendhagyó történeti munkáé, amelyben a szerző haikukon keresztül beszél el Amerika történelméről, valamint egy, a hidegháború idején játszódó regényé, amelyben fontos szerephez jut a személynévhasználat (58–62). Ezeket követi a második számban egy névelméleti monográfia és egy áttekintő jellegű, gazdag példaanyaggal rendelkező brit helynévtörténeti munka ismertetése (61–65). A harmadik számban olvasható egy, a 28. kiadását megért gyermekkönyv bemutatása, amelynek szerzője szerint is központi üzenete a ragadványnévadással való megbélyegzés ellen való kiállás fontossága; majd egy bluesénekesről szóló életrajzi mű ismertetése következik, amelyben az énekes neve is kitüntetett figyelmet kap (62–70). Az évfolyam negyedik számában a BEREZC ÁGOSTON Empty Signs, Historical Imaginaries című, a dualizmus kori Erdély multietnikus vonatkozású név-ideológiai viszonyait tárgyaló művét méltató ismertetés,¹ valamint egy, az afrikai névadásnak a személyes identitásképzésben játszott szerepét vizsgáló munka bemutatása (74–82) olvasható.

3. Egyéb íráások. A folyóirat itt ismertetett évfolyamában a tanulmányok és recenziók mellett olvasható a 2022-es Év Neve díj beszámolója, amelynek több kategóriáját is az orosz–ukrán háború határozta meg (1: 63–79); a Names folyóirat 2021-es és 2022-es

¹ Ismertetését l. folyóiratunk 45. számában (161–164).

évfolyamaiban megjelent legjobb tanulmánynak járó díj győztesének kihirdetése (1: 80–82, 2: 66–68), egy konferenciabezámoló (2: 69–70), egy megemlékezés Thomas J. Gasque-ról (3: 71–75), egy korábbi tanulmányhoz kapcsolódó kiegészítés, illetve korrekció (3: 76), valamint egy rövid, a folyóirat negyedik, különszámát bevezető, az ukrajnai háború eddigi emberi és kulturális veszteségeiről megemlékező cikk a szerkesztőtől (4: 1–4).

WENDL DÁVID

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2333-9448>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Rivista Italiana di Onomastica 29. (2023)

Főszerkesztő: ENZO CAFFARELLI. Società Editrice Romana – ItaliAteneo, Róma.

998 lap (1. kötet: 477 lap, 2. kötet: 521 lap)

1. Az olasz névtani szakfolyóirat két kötetben kis híján ezer oldalra kiterjedő, 29. évfolyamának tartalmát a rovatok szerint foglaljuk össze.

2. **Tanulmányok, kisebb közlemények.** Az évfolyam e rovataiban 22 tanulmány sorakozik. A személynevekkel ezúttal viszonylag kevés írás foglalkozik. ÁNGEL IGLESIAS spanyol nyelvű írásában a *Francisco ~ Paco* nevek szócikkén keresztül mutatja be több évszázad közmondásai alapján összeállított névszótára alapelveit (123–138). ENZO CAFFARELLI (több statisztikai adatbázis alapján) a *ferro* 'vas, fém' szóval kapcsolatban álló családnevek mai előfordulási gyakoriságát és a névviselők számát vizsgálja (a *Ferrari* a 4. leggyakoribb családnév, a továbbiak: *Ferraro* 43., *Ferri* 65., *Fabbri* 76., *Ferro* 103., *Ferrante* 113., *Ferretti* 142., *Magnani* 247., *Ferrero* 321., *Ferrario* 502., *Fabris* 543.; *Tagliaferri* 927. stb.).

A helyneveket vizsgálják a következő tanulmányok szerzői: Terjedelmes írásában ENZO CAFFARELLI Szűz Mária nevének helynevekben való megörökítéséről ír (53–90); GUIDO BORGHI a latin *Ceresium* helynév (ol. *Ceresio*, a Luganói-tó másik neve) etimológiáját boncolgatja (212–221). IVANA VERMIGLIO egy 1831-ben a Földközi-tengerből rövid időre kiemelkedett, vulkanikus eredetű sziget (többszörös és többféle) névadásának felidézésével arról értekezik, hogy ez az aktus erősen összefügg a birtoklás(i vágy) jelenségével is (547–563). Ide vonható még PIERANGELA DIADORI tanulmánya is, amely a vendéglőneveket állítja elemzése középpontjába olasz/kínai viszonylatban; a városok szerint csoportosított és vizsgált névanyag (mely a Tripadvisor utazási tájékoztató 2022. évi honlapjáról származik) megtalálható a tanulmány függelékében (170–201).

Egyéb kategóriákba tartozó, illetve átfogó jellegű témákkal foglalkoznak a következő tanulmányok: RICHARD COATES angol nyelvű, egy korábbi (2006-os, a Language című folyóiratban publikált) tanulmányában már kifejtett, a tulajdonnevek mibenlétére,